

Geen van de Haagse verkiezingsprogramma's bevat een alomvattende strategie om daadwerkelijk een eind te maken aan dakloosheid.

Maar alle programma's bij elkaar genomen komen een heel eind..

Straat Consulaat is belangenbehartiger van (dreigend) dakloze mensen in Den Haag en ontwikkelde de meetlat 'aanpak dakloosheid in lokale verkiezingsprogramma's'. (<https://www.straatconsulaat.nl/wp-content/uploads/2022/02/20220216-Straat-Consulaat-Meetlat-dakloosheid-format.pdf>). Deze meetlat kan door alle steden ingevuld worden en volgt de standpunten van Straat Consulaat over wat er nodig is om dakloosheid te voorkomen en uit te bannen. De meetlat is in Den Haag toegepast op de programma's van CU/SGP, Groep de Mos/Hart voor Den Haag, PVV, VVD, D66, Partij voor de Dieren, PvdA, SP, HSP en GroenLinks. Zie het volledige rapport met de uitkomsten: <https://www.straatconsulaat.nl/wp-content/uploads/2022/02/20220216-DEF-Rapport-straatconsulaat-meetlat-dakloosheid-gemeenteraadsverkiezingen.pdf>

Samenvatting van de analyse in Den Haag

Als je alle positieve aspecten van de tien Haagse verkiezingsprogramma's bij elkaar optelt krijg je een begin van een strategie op het voorkomen en uitbannen van dakloosheid. Maar in elk programma ontbreken helaas de noodzaak, de aanzet en de middelen hiertoe. Waardoor ze blijven hangen in het managen van dakloosheid, in plaats van het uitbannen. Met de continue toename van het aantal dakloze mensen in Den Haag verwachten we meer. Straat Consulaat nam de verkiezingsprogramma's onder de loep en kwam tot deze conclusie.

Recht en praktijk

Straat Consulaat baseert zich op internationale en Europese mensenrechtenverdragen geratificeerd door de Nederlandse staat. Hierin is ook het recht op huisvesting verankerd. Dakloosheid wordt beschouwd als de meest extreme schending van dat recht. Daarom verdient het voorkomen en uitbannen van dakloosheid en het risico daarop prioriteit. Dit vereist passende visie, strategie en beleid. Een eerste stap daarin is **de erkenning dat dakloosheid een maatschappelijk probleem is, waar de overheid verantwoordelijk voor is. In essentie is dakloosheid een huisvestingsprobleem.**

Onderzoek en de ervaren praktijk, van zowel Straat Consulaat in Den Haag als andere belangenbehartigers in andere gemeenten, tonen welke specifieke maatregelen wel en niet werken tegen dakloosheid. Dit is meegenomen in de meetlat.

Speerpunten voor een goede aanpak zijn: **het voorkomen van dakloosheid door te werken aan grondoorzaken (zoals huisvesting, inkomen en zorg); een kleinschalige zeer kortdurende opvang; en doorstroming naar zelfstandig wonen met ondersteuning. Beleid moet zich richten op de gehele groep mensen die (dreigend) dakloos is en niet alleen op de mensen die nu toegang krijgen tot opvang.**

Huisvestingsprobleem en oorzaken

Slecht enkele programma's leggen expliciet het verband tussen voldoende, passende en betaalbare huisvesting en dakloosheid. Terwijl dit de belangrijkste sleutel is voor het voorkomen en oplossen van dakloosheid. Als het beschikbaar stellen van woningen en doorstroomvoorzieningen expliciet in een programma wordt genoemd, wordt het vaak gelinkt aan tijdelijke en flexibele huisvesting. Dit is een tijdelijke oplossing die niet verward moet worden met een lange termijn strategie. In deze plannen worden dakloze mensen meestal samen met andere groepen in kwetsbare situaties genoemd.

Naast huisvesting kunnen ook op het terrein van inkomen, werk en jeugdzorg (voor dakloze jongeren) belangrijke stappen worden gezet. Dat maatregelen op deze terreinen een direct effect hebben op dakloosheid wordt slechts in enkele programma's duidelijk gemaakt.

Opvang

Dakloosheid krijgt het meeste aandacht in de paragrafen over zorg en deze aandacht focust zich op de opvang. Sommige programma's benadrukken dat iedereen toegang moet hebben tot opvang. Dat is positief. Slechts een aantal programma's geeft expliciet aan dat de opvang een kortdurend tijdelijk middel moet zijn en dat doorstroom naar passende huisvesting het doel is.

Beleid op dakloosheid wordt nog te veel beperkt tot het zorgdomein en de inzet van (meer) opvang. Terwijl dat gaat over het managen van dakloosheid en niets te maken heeft met het voorkomen en uitbannen van dakloosheid.

Rechtsversterking

Straat Consulaat constateert al langer dat dakloze mensen beperkte toegang hebben tot informatie over hun rechten en dat er weinig mogelijkheden zijn om hun rechten te kunnen claimen. Ook in de verkiezingsprogramma's komt dit niet terug. Dit is alarmerend en druist in tegen een op rechten gebaseerde aanpak van dakloosheid, zoals Straat Consulaat voorstaat. Het is cruciaal dat de gemeente en andere partijen aan verplichtingen worden gehouden en dat dakloze mensen hun rechten kunnen opeisen. Hiervoor zijn mechanismen nodig, anders blijft vrijblijvendheid ontstaan en worden rechten uitgehold. Zeker in de stad van Vrede en Recht kan dat niet de bedoeling zijn.

Specifieke doelgroepen

Er is over de gehele breedte zeer beperkte aandacht voor de aanpak van dakloosheid onder specifiek kwetsbare groepen zoals jongeren en arbeidsmigranten. Daar waar wel aandacht is voor de preciaire huisvesting van arbeidsmigranten gaat het niet over de schrijnende en uitzichtloze situatie van arbeidsmigranten die al op straat zijn beland en niet worden opgevangen. Ook ontbreekt er een coherente visie op de bestrijding van dakloosheid onder jongeren en wordt dakloosheid te makkelijk gereduceerd tot het zorgaspect. Problemen met

jeugdzorg zijn zeker een belangrijke oorzaak van jongerendakloosheid, maar een werkbare oplossing betreft ook inkomen en huisvesting. Daar schiet het nu tekort. Dat er geen aandacht is voor de zogenaamde zelfredzame daklozen/ economisch daklozen (mensen zonder zorgprobleem) is opvallend aangezien juist deze groep daklozen snel toeneemt.

Positieve punten

Er zijn ook positieve aanknopingspunten. Zeker op het gebied van huisvesting, werk en inkomen. Zo kondigen veel partijen maatregelen aan voor een soepelere omgang met de kostendelersnorm of zelfs afschaffing daarvan. Ook vragen de meeste partijen meer inzet van de gemeente op het voorkomen van schulden en vroeg-signalering. Bij inkomen staan interessante maatregelen voor het verbeteren van de levensstandaard voor mensen in kwetsbare situaties, waaronder ook (dreigend) dakloze mensen. Daarnaast wordt gepleit voor het afschaffen van boetes die dakloze mensen treffen of voor betere bejegening, bijvoorbeeld bij het daklozenloket wat bijdraagt aan het doorbreken van stigma.

Vervolg

Dat geen enkel programma een complete strategie op dakloosheid biedt, valt te begrijpen. Maar dat de noodzaak en een aanzet hiertoe in z'n geheel ontbreekt is problematisch. Straat Consulaat biedt partijen aan om met hen in gesprek te blijven over de meetlat en de gaten in de programma's. Straat Consulaat wil zo de partijen inspireren om gedurende de campagne, tijdens de coalitie onderhandelingen en in hun periode in de gemeenteraad te werken aan een nieuw alomvattend en integraal plan om dakloosheid te voorkomen en uit te bannen.

